

کوه و نور

در روایات اسلامی آمده: محمد (ص) در غار حرا، بر بالای کوه نور محو اسرار آفرینش بود که جبرئیل در قامت نوری بر او تابید در حالی که پیام پروردگار را آورده بود: بخوان.

فرهنگ مهری، مهربابه را فرورفتگی تاریک دل صخره می‌شناسد با پنجره کوچکی رو به مطلع خورشید.

نمونه‌های زیادی از زیارتگاه‌ها و چله‌خانه‌های بزرگان عرفان را می‌توان یافت که به شکل غار در دل کوه برپا شده‌اند. نور (سوی چراغ) مرجع قسم ایرانیان است. معماری سنتی ایران، به ویژه در نواحی مرکزی که تابش خورشید چشمگیر است، روزن را اگر ممکن باشد، بر بالای سقف جاگذاری می‌کند تا نور از خلال قابی تماشایی به درون آید و هم آنگاه که روشنایی می‌بخشد، معنویت افزایش یابد.

از آمیختگی این رفتارها به تدریج فضای درون‌گرا و تاریک با نوری از بالای عنوان صورت مادی قدسیت و مقام معنوی در منظره‌سازی معماری ایرانی شناخته شد. الگوی زیبایی مکان و منظر در تمدن ایران اینگونه پدید آمد؛ تلقی امر قدسی از صورت مادی.

کوه بی‌بی شهربانو در جنوب تهران، که زیارتگاهی باستانی است، غاری دارد که مردمان بسیار به دیدن آن می‌روند. این غار عنصر مهمی در ساخت منطقه زیارتی برای اتصال به امر قدسی بوده است. اگرچه فرهنگ اسلامی با توضیحات قرآن باورهای کهن را پالایش کرد، اما برخی از سنت‌های پیشین با دگردیسی به صورت باورهایی مرتبط با شخصیت‌های اسلامی، به حیات خود ادامه دادند. از جمله شخصیت بی‌بی شهربانو، که تاریخ موثقی ندارد، عامل تداوم اهمیت این مکان در دوران اسلامی بوده است.

منظر کوه با پنجره‌ای بر صخره آن، که رنگ سبزو حفاظ سفید منقوشی دارد را می‌توان این گونه قرائت کرد:

مردمان این ناحیه کوه و غار آن را گرامی می‌دارند. نور را هم منشأ خیر می‌شمارند. برای تعظیم غار بر بالای آن روزن می‌ساخته‌اند تا فضا را کمال بخشد. حفاظ سفید نقش دار و رنگ سبز پنجره محصول زیبایی‌شناسی امروز است که در آن شیء اصالت دارد و تزیین می‌شود. اگر در نظم سنتی، شیء (در اینجا پنجره) واسطه نور است، در دنیای مدرن هدف فضا است که خود باید تزیین شود.

سردبیر

سیدامیر منصورى amansoor@ut.ac.ir

Mountain and Light

In Islamic anecdotes Prophet Muhammad received his first revelation from the archangel Gabriel inside the Hara cave housed in the Mountain of Light where the lights of guidance were glittered upon him and a message of God was brought to him: read.

In Mithraism, altar is a dark recess within the mountain stones with a small window to the sun.

Many types of the great Sufi shrines and Chelle-Khaneh can be found in heart of rocks. Traditional Persian architecture rather places the apertures on top especially in central regions where the sunshine is direct and immense, so that sunlight can create a spiritual atmosphere shining through a spectacular frame.

Gradual combination of these elements led to creation of an introspective and dark room with a shed of light from above as a sacredness figure and spiritual excellence in Persian landscape.

That is the way beauty of place and landscape was arose in Persian civilization, consideration of a sacred matter form a physical body. Bibi Shahrbanoo Mountain is a historic shrine embracing a cave which is believed to be sacred. This cave has been a significant element in making connection the pilgrimage to a sacred matter. Although the Islamic culture purified ancient beliefs based on descriptions of the Qur'an, Some former tradition continued their life by transforming into characters and beliefs related to Islam including Bibi Shahrbanoo, with no reliable documented history, which has been the reason for continuous significance of this place in Islamic period.

One can read the mountain landscape with a window on its rock, with painted green and white shields as a place cherished by people; People who admire light as a source of blessing, who built windows in the cave to glorify perfection of the space. The white and green shield of window is today's aesthetics product in which the object possesses originality and it is decorated. In the modern world, the space is the purpose that should be decorated instead of the object (window in this situation) in traditional order.

Editor-in-chief
Seyed Amir Mansouri
amansoor@ut.ac.ir